

(א) שנת קמו: ג (מנלחא מפיי רנ"ג שהא גורם סלן: ש"מ כמו בשניות לא גורן); (ב) [נעיל פג:]; (ד) [קיושן נ: וש"ן]; (ה) [גי ר"ף ורל"ש רנל] ובדי רג; (ו) [נעיל פג:]; (ז) כמ"ח; (ח) [נעיל סב:]; (ט) [נעיל סב:].

הגהות הב"ה
(א) גבי אלמא קני הודר תני וסורבה מחזיר:

מוסף רש"י
ובמניחה בחלוץ. הסמוכה לכתל המצוק (שבת קמח). ומותבינן אשמעתין. יש לי להשיב על דברי (קדושין א) אשמעת עמנו (גמ' יב:). אלהיה גופיה קא מתיב (תוחח טז). הדרן עלך ביצה משתתפין

רבינו הגנאל

ואמר כי אותם אנשי טבריא לא צריכי ליתלחחית של העצה. ומפני שלא יבטלו ממלאכתן מההרין וטמנין בהם פירות. ותנו נמי הטמין פירותיו במים מפני הגנבים אינו כבי ויתן. משה באנשי העצה שטמנו דבלותם במים מפני הקיפדים וטיהרו להן חכמים. הנה זה העצם כי שאומר כי הטמנת פירות משום הכשירן. אבל בעת הטמנת הבטיל בשבת שאין נמעיץ מלהטמין בעצה להא שהיו אומרים בתבן הוא. ותנו לא בתבן, ולא בוינו, ולא במינן בופן שהן לחין, ואם עשבים הוא, גם העשבים הלחין אסור להטמין בתבן. ואמר להם ר' גנניה בן עקיבא, עצה זו אינה לא תבן ולא עשבים שאינה מפורשת מהן כפי' ועצה זו כיון שאין בני טבריא חפצים בליחלוחית שבחן, מותר להטמין בה בשבת. ולא גורינן עצה מפני תבן. גם התיר להם להסתפק באלגותית כדתיא מסתפג אדם באלגותית. ומניחה בחלוץ הפתוח לרשות הרבים ומביאה לתוך ביתו כו'. אמר רב הונא לא שנו אלא למלאות מן אמת המים או מן הים, אבל לשפוך אסור. איכא דאמרי לא תימא למלאות שרי הא לשפוך על הים מתוך הגזוטרטא אסור. אבל אפילו לשפוך נמי שרי. אמר רב שזיבי הא פשיטא דהינן עוקה שמוורת להינן מים תלוכה. ואמרינן מה הוא התימא בעוקה תיימי מיא ונבלעין משום הכי שרי. אבל הכא ביים רמים שאין נבלעין הן, אלא נמשכין על פני המים ולא תיימי להו אסור. קמ"ל דשרי אפילו לשפוך. מנ"י, וכן שני גזוטרטאות. אמר רב הונא בשבת תורבה מחזיר לבעלים. [פ"ן] הא גופא קשיא אמרת יש גול בשבת, אלמא מאן גדול רשותא דחבריה ואחזיק בה ובנאה, קנאה בשינוי ושרי ליה לטלטולי בשבת, דהוה לה כולה רשותיה. והדר אמרת דתורבה יחזיר לבעלים, כלומר יחזיר רשות של חבריו שגול כמו שהוא בעינה, אלמא לא קנא. ופרקי', הכי קאמר יש דין גול בשבת. כיצד דין גול, בומן שהכניסין גולן לרשותו, אבל אם הניחן בחורבה שהיא של נגול, (ב)התורבה יחזיר לבעלים. כלומר אם גול מחזירו תורבתו ולא בנאה לא קנאה שהרי לא עשה בה כלום לקנותה, ולפיכך לא קנאה

אנשי טבריא. צעלי מלככה היו: **מספג אדם**. ציוס טוב וצשצת אס רחן כגון מספג כאלונגית ואין חוששין שמא יסחוט: ולאויירין. **בלנין: על אוסו דבר**. סמיטה: **אף מביאה בידו**. ואין חוששין שמא ישכח ויסחוט: **לא שנו**. שמחילה תלויה מתרת בגזוטרטא לרצון אלא

למלאות: **אזל לשפוך**. שופכין צנקב למים אסור מפני שהגהר מולין השופכין חוץ למחילת הגזוטרטא: **מה ציו זה לעוקה**. דתנן צמתני' [הללן] חצר שפוחתה מארצב אמות אין שופכין לתוכה מים צשצת אלא"כ עשו לה עוקה גומא מחזקת סאתים ותני עלה [סוע"צ] אע"פ שנתמללה העוקה מצעוד יוס שופכין לה מים צשצת ואף על פי שהמים יונאין הימנה לרה"ר: **הפס סיימי מיא**. המים עשויין לכלות ולהלבע צקרקע הלכך כי שפין אדעתא דליצלעו צדוכמיהו קא להכי הוא ולא נתקיימה מחשבתו ושרי דאפילו איכוון איסור ממש ליכא דהא צרשות היחיד שפין אזל הכא מידע ידע דוליא נפקי ולא תיימי: אפילו **שפוך נמי שרי**. דליהו לא איכפת ליה דליפקו לצראי אזל חצר הפוחתה מארצב אמות ניחא ליה דליפקו לצר שלא ילכך את חצריו הלכך בעי עוקה דבעוקה ניחא ליה דליצלעו: **בסמוכה**. שאינה רחוקה מתחומה צמשך הכותל ארצעה טפחים. ואני שעתמי שאינה גבוהה ממנה עשרה ולא מזינו לשון הפלגה דהש"ס גבוהה אלא צמשך דתנן צמתני' צנאשי חצר ומרפסת ועוד לרבי מה לי גבוהה או נמוכה הא איהו דלמך [נעיל ד' פג:]: **אסורין ועוד מהא מתניתא מותצינן תיובתא לשמואל צפירקין לעיל [פד:]** ואי רב גופיה דקיימין צגו עשרה דהדדי אוקמה היכי מותצינן לה ואציי דתרנא כגון דקיימין צגו עשרה דהדדי מאי חדושה: **עליונה מותרת**. כדלמרינן דלין משמיה למתחומה צעליונה אלא דרך איר זריקת משך ארצעה טפחים ורצ לטעמיה דלמך אין אדם אוסר על חצירו דרך איר: **יש גול צשצת וחורבה מחזיר לבעלים**. השתא ס"ד דהכי קאמר מותר לגזול צשצת רשויות ולהשתמש צה בחורבתו של חצירו הסמוכה לו כי היכי דרגיל צה

ביצד משתתפין פרק שמיני עירובין פה.

הני תיימי והני לא תיימי. תימנה לר"י דצמק' צשצת צפרק הוורק (דף ק:) אמרינן דשופכין דספינה שדי להו ארופני דספינה משוס דכחו צכרמלית לא גזרו ואע"ג דנפלו מיד לצכרמלית ומאלי טעמא נמי ליצתרי הכא ואפילו ליצנא צתרא לא שריא לשפוך אלא משוס שאינו חושש שיאלו לצכרמלית כדפי' צקונטרס ויש לומר דגזוטרטא פעמים כששופכין ממנה המים הולך מיד עד מקום צרשות הרצים מהלכת צרקק מים והיו כמו צרשות הרצים ולא פלוג בכל גזוטרטאות אזל ספינה לא שכיחא לגמרי שמהלך סמוך לרקק:

ביב שהוא קמור ד' אמות ברשות הרבים. פירש צקונטרס צארצב אמות קיס ליה שיש שיעור ליצלע אמות מים שעשוי להסתפק צכל יוס והיינו טעמא דקאמר צגמ' גצי חצר ארצב אמות תיימי ולפירושו נראה דאיידי צציו שיש לו ארצב על ארצב דפחות מכאן לא תיימי כמו גצי חצר דפירש רש"י צגמרא דליוו שיעור יתן לרצנו ולרציו שמואל נראה טעמא דקמירת ציו משוס חשדא וכיון דקמור הוא ד' אמות צרה"י הרואה מים יונאין מן הציו אינו סבור שינאין מן החצר כיון שרמוק מן החצר ד' אמות וצגמ' משמע כפירוש הקונטרס דמדמה ארצב אמות דציו לארצב אמות דחצר דקאמר כולה כר"א צן יעקב כו' ולפי' רציו שמואל סילון שקמור ארצב אמות צרשות הרצים שופכין לו מים צשצת דק"ל (ט) משנת ר"א צן יעקב צצו אצל לפ"ה דהשתע ממש דמילעאי אסור דצשל עך לא מיצלעאי ומיהו אומר ר"י דאפילו עשוי עפין רצפה של אצנים מיצלעאי ושרי:

מתני' ה' חצר שהיא פחותה מארבע אמות אין שופכין בתוכה מים בשבת אא"כ עשו לה עוקה מחזקת סאתים מן הנקב ולמטה בין מבחוץ בין מבפנים אלא שמבחוץ צריך לקמור מבפנים אין צריך לקמור ר"א בן יעקב אומר ר' ביב שהוא קמור ארבע אמות ברה"ר שופכים לתוכו מים בשבת וחכ"א אפילו גג או חצר מאה אמה לא ישפוך על פי הביב אבל שופך הוא לגג והמים יורדין לביב ה' החצר והאכסדרה מצטרפין לארבע אמות וכן שתי דיוטאות זו כנגד זו מקצתן עשו עוקה ומקצתן לא עשו עוקה את שעשוי עוקה מותרין את שלא עשו עוקה אסורין: **גב' מ"ט** אמר (ט) רבה מפני שאדם עשוי להסתפק סאתים מים בכל יום בארבע אמות אדם רוצה לזלפן פחות

בחול הואיל וסתם חורבה אין הבעלים משתמשין צה כל כך קני לה האי צגולתו כשאר גזלנים ונעשית רשותו וחורבה מחזיר לבעלים משמע על כרחו איסור צשצת מחזירה לבעלים וצריך להחזירה ואין קנויה לו אלמא אסור להשתמש צה: **יש דין גול**. דין השבת גולה נהוג צרשות של צשצת דחורבה מחזיר הגזילה לבעלים וצריך להשתמש צה: **אמאי אוסרת**. הא רשותא דעליונה היא ותחומה זו שלא כדון משתמשת צה בחול ואפי"ה כיון דרגילה צה אסרה עלה: **שעשו**. אותה מחילה של עליונה צשזתפות: **א"ה כי עשו**. צני מתחונה לתחומה אס' יש להם שותפות צעליונה נמי אסרי עלה: **גלויא גליא דעסיא**. מתחונה לעליונה דסלקה נפשה צשצת מינה דהא מחילה זו אינה נעשית אלא להימר צשצת: **ברתני'** אין שופכין לפופה מים צו'. מפרש לה צגמ'. עוקה. גומא: סאפיס. צגמ' מפרש טעמא דשעורא: **מן הנקב ולמטה**. שמתוך סאתים החלל שלה: **צין מצפנים**. צין שעשה לעוקה צמוך החצר צין שעשה צרה"ר סמוך לחצר: **אלא שמצוץ צריך לקמור לכסות פיה צנצרים שיפלו המים מידיו לתוך מקום פעור**: ציו. חרץ העשוי לקלח שופכין צשצת צרה"ר: **שהוא קמור צמשך ארצב אמות צרה"ר**. קיס לן צארצב אמות יש שיעור ליצלע צהס סאתים מים שאדם עשוי להסתפק בכל יום: **שופכין לסווגו**. דתיימי מיא ואי נמי לא תיימי דיש צו מים מצע"י כיון דרוב ימות השנה עשויין ליצלע הכי נמי כי נפקי לצראי לאו להכי איכוון וכיון דלא נתקיימה מחשבתו שרי דאפילו מתכוין לאו איסורא דאורייתא איכא הכא דהא לאו צרה"ר זריק להו איהו גופיה אלא מאיליהן יונאין הלכך כי לא מתיכוין שרי לכתחילה: **לא ישפוך על פי הציו**. כלומר צמוך החרץ ואע"פ שיש אורך מכאן עד לתימתו מאה אמה ויכולין ליצלע כיון דצגופיה"ה קא שפין מקלחי להדיא וצכח לרשות הרצים והרואה אומר ששופכין סמוך לתימתו וצעי דליפקו כדלמך צגמ' [ע"צ] גזרה שמא יאמרו נגורו של פלוני מקלח מים צשצת: **דיוטאום**. עליות וחצר פחותה מארצב אמות לפניהם ששופכין צה מימיהם: **מקאפס**. צני האחת עשו עוקה צחצר וצני האחת לא עשו: **גב' מ"ט**. אחר פחותה מארצב אמות קאי דמשמע הא ארצב אמות שרי: **אדם רוצה לזלפן**. שראויה היא לזלף להרצין עפרה שלא יעלה הצקב דצימות החמה מוקמינן לה למתני' לקמן צצרייתא [שס] וכיון דרויה לזלפן אי נמי שפין להו ונפקי לא מתקיימת מחשבתו:

פחות
גזוטרטאות ול על גבי זו אסור להשתמש מן העליונה לתחתונה דרך האמצעית. אבל משתמש מן החצר לגג ואינו חושש. הא דתאמר בפנים אבל מבחוץ אסור. ר' זעירא אמר בין מבחוץ בין מבפנים אסור. מתניא פליגא על ר' זעירא, משלשין קדרות בשיר מעל גבי וזו שגובה י' טפחים ורחב ד', אם היה חלון ביתים של ד' טפחים אסור. שאין [משתמשין] מרשות לרשות דרך רשות. ר' שמואל בר רב יצחק פתר לה [בשבויה] [בשוויה]. מתני', חצר שפוחתה מד' אמות אין שופכין לתוכה מים בשבת אלא אם כן עשו לה עוקה מחזקת סאתים כו'. פי' עוקה מלשון חקיקה. והיא כמו תפירה בארץ להתקבץ בה המים. מאי טעמא, אמר רבה סאתים מים אדם עשוי להסתפק בכל יום. בחצר שהיא בד' אמות ולמעלה ניחא ליה לאיניש לזלפן.

עין משפט
נר מצוה

לג א מיי פכ"ב מהל' שבת הלכה כ טור ש"ע א"ח ס' שא סעף מ: **לד ב מיי פט"ו מהל' שבת הלכה טו סמג לאון סה טור ש"ע א"ח ס' ענה סעף א:** **לד ג ד מיי פ"ד מהל' שבת הלכה כה ט"ש"ע שם סעף ה:** **לד ה מיי פט"ו מהל' שבת הלכה טז סמג לאון סה ט"ש"ע א"ח ס' שם סעף א:** **לד ו מיי שם הלכה יח ט"ש"ע שם סעף ב:** **לד ז מיי שם הלכה טז ט"ש"ע שם סעף א:** **לד ח מיי פ"ד מהלכות עירובין הלכה טז סמג שם ט"ש"ע א"ח ס' שט:**

רבינו הגנאל (המשך)
בחזקה אלא היא עדיין חורבה ויחזיר לבעלים כמות שהיא בעינה דהא לא קנאה, אלא בנה והחזיק בה קנאה. אמר רבה ומותבינן על זו השמועה איני, שהבונה ברשות חבריו בגזילה והמחזיק בגזילה קנאה, והתנן שתי גזוטרטאות זו למעלה מזו עשו למעלה מחיצה למעלה, ולמטה ער עשו לה מחיצה עשרה. ולא עשו לתחומה שתיין אסורות. והא העליונה החזיקה מעבר על גבי התחתונה בגזילה. ואם כן הוא כי יש דין גול בשבת וקנה הגזילה. אמאי [עליונות] אסורה. [ותלא יש מחיצות למעלה ולמטה נהי דחתונה אסורה] דרגל העליונה דרוסתה, אלא עליונה אמאי אסורה הרי יש לה מחיצות, ורשות התחתונה שערבת עליה הרי קנאה בחזקה. אלא מוקמינן שתיין אסורות עד שיעריבו, ש"מ שאין גול בשבת. וכי כל אחד אוסרת על חבורה. ופרקי רב ששת כגון שעשו מחיצה בשותפות. שגלחת דעתה דלאו (מינח) [מכתן] ונעשו כשני בתים בחצר אחת. ופרקינן כיון דחזור ועשו לתחתונה מחיצה למטה סליקו נפשיהו מן העליונה, דגליא דעתא דלא ניחא ליה שותפות בהדיא. ומחיצות ו' הויין חלוקה ביניהן, אבל כל אחת זכתה לעצמה. לפיכך שתיין מותרות. וירושלמי, ד' תנניה בן עקיבה התיר שלש דברים. התיר עצה שבים, הבאת אלונגית, והתיר גזוטרטא. ר' אבא ור' יוסי הדר אדת אמרת במשתמשות דרך הנקב אבל משתמשות מחוץ ומני כן ג' גזוטרטאות ול על גבי זו אסור להשתמש מן העליונה לתחתונה דרך האמצעית. אבל משתמש מן החצר לגג ואינו חושש. הא דתאמר בפנים אבל מבחוץ אסור. ר' זעירא אמר בין מבחוץ בין מבפנים אסור. מתניא פליגא על ר' זעירא, משלשין קדרות בשיר מעל גבי וזו שגובה י' טפחים ורחב ד', אם היה חלון ביתים של ד' טפחים אסור. שאין [משתמשין] מרשות לרשות דרך רשות. ר' שמואל בר רב יצחק פתר לה [בשבויה] [בשוויה]. מתני', חצר שפוחתה מד' אמות אין שופכין לתוכה מים בשבת אלא אם כן עשו לה עוקה מחזקת סאתים כו'. פי' עוקה מלשון חקיקה. והיא כמו תפירה בארץ להתקבץ בה המים. מאי טעמא, אמר רבה סאתים מים אדם עשוי להסתפק בכל יום. בחצר שהיא בד' אמות ולמעלה ניחא ליה לאיניש לזלפן.